

PERSMEDEDELING VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Aalst, vrijdag 19 december 2014

**De luchtkwaliteit in Vlaanderen is de voorbije decennia verbeterd,
maar het aandeel van de huishoudens en het verkeer stijgt**

De luchtkwaliteit in Vlaanderen is de voorbije jaren verbeterd. Dat blijkt uit de resultaten van twee rapporten die de Vlaamse Milieumaatschappij vandaag publiceert. In 2013 werden aanzienlijk minder verontreinigende stoffen geloosd dan in 2000. Dat heeft uiteraard een positieve impact op de omgevingslucht. In 2013 haalde Vlaanderen de meeste Europese doelstellingen voor luchtkwaliteit. Opvallend is dat het aandeel van huishoudens en verkeer in de uitstoot van verontreinigende stoffen toeneemt.

Jaarlijks publiceert de VMM twee rapporten die een totaalbeeld geven van hoe het gesteld is met de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Het rapport 'Lozingen in de Lucht 2000-2013' inventariseert de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen en gaat na welke sectoren hiervoor verantwoordelijk zijn. Het rapport 'Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest - 2013' vat de resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen samen. De toetsing aan de Vlaamse en/of Europese wetgeving en de trend over de jaren heen komen aan bod.

Minder uitstoot van luchtverontreinigende stoffen in Vlaanderen

Op ruim tien jaar tijd is de uitstoot van stoffen die ozon vormen met een derde verminderd. Stoffen die ozon afbreken in de hogere luchtlagen het gat in de ozonlaag – zijn zelfs met 82% afgenomen. De verzurende emissie, verantwoordelijk voor de 'zure regen' halveerde, vooral door een dalende uitstoot van zwaveldioxide. Verder becijfert het rapport dat de uitstoot van fijn stof met 2% afnam.

De overschakeling naar aardgas, de afname in steenkoolverbruik en het lager zwavelgehalte in fossiele brandstoffen zorgden voor een daling van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Verder voerde de industrie heel wat saneringen door en verhoogde ze haar efficiëntie, ook dat heeft een positief effect op de luchtkwaliteit.

Stijgend aandeel huishoudens en verkeer

Het toenemend aandeel van de huishoudens in de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen valt op. In Vlaanderen verwarmen er momenteel meer gezinnen hun woning met hout. Dat leidt tot een duidelijke toename van de emissies van onder meer fijn stof en polyaromatische koolwaterstoffen (PAK). Ook het wegverkeer blijft voor veel uitstoot van luchtverontreinigende stoffen zorgen. Het aantal wagens en de kilometers die gereden worden blijven steeds toenemen.

Hoe scoort de luchtkwaliteit in 2013?

De lagere emissies hebben een positieve impact op de luchtkwaliteit. De cijfers van de VMM bevestigen de trend dat de Vlaamse luchtkwaliteit stelselmatig verbetert. Vlaanderen haalt voor heel wat stoffen de Europese doelstellingen. De gemeten concentraties van zwaveldioxide, koolstofmonoxide, lood en benzeen respecteren de Europese grenswaarden. Voor een aantal andere stoffen waren de concentraties nog te hoog. Het gaat om fijn stof, ozon, arseen en cadmium.

Tot deze conclusie kwam de VMM na een evaluatie van de meetgegevens van een 60-tal permanente meetstations verspreid over Vlaanderen. De meetreeksen werden aangevuld met modellen die de luchtkwaliteit inschatten op plaatsen waar er geen metingen gebeuren.

Impact van de luchtkwaliteit op de gezondheid

Ondanks de verbeterde luchtkwaliteit in Europa, blijft luchtverontreiniging de belangrijkste milieufactor die in verband wordt gebracht met vermijdbare ziekte en voortijdige sterfte.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) definieerde voor heel wat pollutanten richtwaarden. Deze zijn niet wettelijk bindend. De WGO-richtwaarden hebben als doel de gezondheid van de mens te beschermen en houden geen rekening met economische of technische haalbaarheid.

De Vlaamse Milieumaatschappij toetst de huidige luchtkwaliteit ook aan de WGO-richtwaarden. Uit deze analyse blijkt dat de richtwaarden voor heel wat stoffen nog ver buiten bereik liggen. Zo zijn de huidige concentraties van zwaveldioxide op bijna de helft van de meetstations hoger dan de WGO-richtwaarde. De gehalten aan fijn stof en ozon zijn overal te hoog. De WGO-richtwaarden voor stikstofdioxiden en cadmium worden wel op heel wat plaatsen gehaald.

Geografische spreiding van luchtverontreiniging

Niet alle regio's kampen met dezelfde problemen. Zo zijn de fijnstofconcentraties het meest uitgesproken in Oost- en West-Vlaanderen en het westen van de provincie Antwerpen. De ozonoverlast is het hoogst in Limburg. De verontreiniging door zware metalen en dioxines en PCB's beperkt zich tot kleine gebieden nabij gekende industriële bronnen. Stikstofoxiden zijn hoog nabij grote verkeersassen en verkeersintensieve locaties in het algemeen. Het gaat dus om diverse bronnen die een verschillende aanpak nodig hebben.

Invloed van verkeer op luchtkwaliteit

In 2013 startte de VMM met een nieuw verkeersgericht meetstation nabij een drukke verkeersweg in Gent. In Antwerpen was er al zo'n meetstation in werking. De resultaten van beide stations bevestigen dat het wegverkeer voor een toename zorgt van zwarte koolstof en stikstofoxiden in de lucht. Verkeer is de voornaamste bron van stikstofdioxide in Vlaanderen. Meer dan 60% van de totale NO₂-uitstoot is afkomstig

van verkeer, met dieselwagens als grootste bron. In Antwerpen overschreden de concentraties van stikstofdioxiden de Europese grenswaarde die in 2015 van kracht wordt.

Meer info

‘Lozingen in de lucht 2000-2013’ becijfert de uitstoot van de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen voor zes sectoren: industrie en energie, gebouwenverwarming, verkeer, off-road machines, land- en tuinbouw en natuur en landgebruik. Per thema wordt dieper ingegaan op de emissies van specifieke parameters en het aandeel van de onderscheiden bronnen daarin.

‘Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest 2013’ vat de resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen van de VMM samen. Voor de plaatsen waar we niet meten, gebeurt een inschatting van de luchtkwaliteit via modellen. Naast de trend voor de verschillende verontreinigende stoffen, komen ook de geografische spreiding en belangrijkste aandachtspunten voor Vlaanderen aan bod.

Lees meer in de volledige rapporten ‘Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest 2013’ en ‘Lozingen in de lucht 2000-2013’ op www.vmm.be/pub